

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sulpici[i] Severi Presbyteri Opera Omnia

Sulpicius <Severus>

Amstelodami, 1665

Epistola I.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11490

SULPICI SEVERI
EPISTOLÆ.

AD

EUSEBIUM PRESBYTERUM,
Contra emulos virtutum B. Martini.

EPISTOLA I.

Hesternæ die cum ad me plerique Monachi venissent, inter fabulas juges, longumque sermonem, mentio incidit libelli mei, quem de vita B. viri Martini edidi, studiosè eum à multis legi, libentissime audiebam. Interea indicatur mihi, dixisse quendam malo spiritu suscitatum, cur Martinus, qui mortuos suscitasset, flammæ domibus depulisset, ipse nuper adustus incendio, periculosa fuisset obnoxius passio. O istum, quisquis est, miserum! Judæorum in verbis ejus perfidiam & dicta cognoscimus, qui in cruce positum Dominum his verbis increpabant: *Alios salvos fecit, se ipsum salvum facere non potest.* Vere plane iste, quicum-

AD EUSEBIUM PRESBYTERUM.] Lazius hanc epistolam superiori libro præmittit, & ad eundem Desiderium missam vult, cui ad stipulantur tres mss. Lovanienses. Verum reliqui iidemque antiquissimi eandem Eusebio presbytero, postmodum Episcopo, inscribunt, sumpto eodem hoc titulo ex verbis Galli Dial. 2. segm. 9. Quid quod ex solo epistolæ argumento certa poterat fieri conjectura ad Desiderium non esse scriptam? Est enim perpetua querela de libello suo apud quosdam male audiente. Cujus quidem querelæ tota culpa, in

que
eo solo hærebat, qui ejusdem non modo nemini, sed etiam improbis copiam fecerat. Cur hic Desiderium eo nomine non accusat, ut epistola 3. suam forum, quam non attestazione nuda, sed obtorto collo quasi loris adstrictam ad tribunal prætoris rapit. Desiderio enim soli eum libellum ediderat, & ediderat non prodendum: quod & ille ita fore sponderat. Denique non nisi eraso frontis titulo, & suppresso auctoris nomine legi à quoquam eum voluerat. Atqui horum hic nulla mentio. Quæ sine dubio fuisset, si eidem Desiderio fuisset inscripta. *Giselin.*

que est, si illis temporibus natus esset, & in Dominum hac voce dicere potuisset, qui simili sanctum Domini blasphemat exemplo. Quid ergo, quisquis es, Martinus ideo non potens, ideo non sanctus, quia est periclitatus incendio? O beatum, & per omnia similem Apostolis, etiam in his conviciis, virum! Nempe hoc & de Paulo gentiles illi, cum eum vipera momordisset, sensisse referuntur: *Hic homo debet homicida esse, quem salvum factum de mari, fata vivere non sinunt.* At ille, excussa vipera in ignem, nihil mali patiebatur. Illi autem subito casurum, & repente moriturum eum putabant: sed cum viderent nihil mali contingere ei, convertentes se, dicebant eum Deum esse. Alioquin, vel horum exemplo, omnium mortalium infelicissime, perfidiam tuam coarguere ipse debueras: ut si tibi scandalum moverat, quod Martinus flamma ignis videbatur tactus, hunc rursus attactum ad merita illius & virtutem referres, quod circumseptus ignibus non perisset. Agnosce enim miser, agnosce quod nescis, omnes fere sanctos magis insignes periculorum suorum fuisse virtutibus. Video quidem Petrum fide potentem, rerum obstante natura mare pedibus supergressum, & instabiles aquas corporeo pressisse vestigio. Sed non ideo minor mihi videtur ² gentium prædicator, quem fluctus absorbit, & post triduum

toti-

¹ Non sinunt.] Fortasse verior sit lectio, *sinerunt*. Nam hoc etiam præteritum à *sino* formari testatum reliquit Diomedes lib. 1. Gramm. Publius de vita sua: *Quod si me invitum abire sinisset*, Item Scaurus: *Prædium non fini fieri*. Gifelinus.

² Gentium prædicator, quem fluctus absorbit.] De Paulo, non de Jona loquitur. Meminit hujus rei 11 Cor. xi. 25. *υπερβημερον εν τω βυθω πεπονηκα*. Quæ Severus ita transfert: *Post triduum totidemque noctes emergentem è profundo, unda restituit: atque haud scio, an pene*

plus fuerit vixisse in profundo, an supra maris profunda transiisse. Male *υπερβημερον* de integro triduo accepit, cum sit una tantum, cum die, nox. Cæterum quomodo Paulus *εν βυθω* fuerit, variae interpretum sententiæ sunt. Quidam id de loco, cui nomen *βυθος*, accipiunt, in quo Paulus Lystræ latuerit. Alii de mari in quo post naufragium natavit. Sic Græcus Scholiastes: *υπερβημερον υπερβημερον κτ' το σκαζιον*. Severus eum in ipso maris profundo fuisse opinatur. *Florn*.

1 Me

totidemque noctes emergentem è profundo unda restituit : atque haud scio, an pæne plus fuerit vixisse in profundo, an supra maris profunda transisse. Sed hæc tu, ut arbitror, stulte non legeras, aut lecta non audieras. Neque enim absque divino consilio istiusmodi exemplum beatus Evangelista sacris litteris protulisset, nisi ut ex his humana mens erudiretur naufragiorum atque serpentium casus : & , sicut Apostolus refert, qui nuditate, fame latronumque periculis gloriatur, omnia hæc sanctis hominibus, atque omnibus ad perpetiendum, quidem esse communia : sed his tolerandis atque vincendis præcipuam semper iustorum fuisse virtutem, dum per omnia tentamenta patientes, semper invicti, tanto fortius vincerent, quanto gravius pertulissent. Unde hoc, quod ad Martini infirmitatem vocatur, plenum est dignitatis & gloriæ : si quidem periculosissimo casu tentatus, evicerit. Cæterum id omissum à me libello illo, quem de vita illius scripsimus, nemo miretur : cum ibidem sim professus, ¹ me non omnia illius facta complexum : quia si persequi universa voluissem, immensum volumen legentibus edidissem. Neque sunt tam parva quæ gessit, ut omnia potuerint comprehendi. Sed tamen hoc de quo quæstio incidit, latere non patiar, & rem omnem, ut gesta est, referam, ne forte inconsultum hoc, quod ad vituperationem beati viri poterat opponi, prætermisisse videamur. Cum ² ad diœcesim quandam pro solenni consuetudine (sicut Episcopis visitare Ecclesias suas moris est) media fere hyeme Martinus venisset, mansionem ei ³ in se-

cretario

¹ *Me non omnia illius facta complexum.]* Sic in Prologo vitæ Martini testatur. Vide etiam cap. xxv.

² *Ad diœcesim quandam.]* Ante Constantinum nullæ notæ Diœceseos, quæ plures Provincias complecterentur, & vicariis parerent. Hic primus plures Provincias in unum velut corpus redactas, uni dedit administrandas. Administra-

tio ejus *διολησις*. Plures vicarii uni præfecto suberant. Quatuor tales præfecti prætorio in toto Imperio Romano. Hinc & in Ecclesia diœceseon Exarchi & Patriarchæ. Diœcesis igitur Episcopi, est cujuscunque territorii jurisdictionio ad unius civitatis Episcopum pertinens. *Salmas.*

³ *In secretario Ecclesiæ.]* De secreto si-
ve se-

creatorio Ecclesiæ clerici paraverunt, multumque ignem scabro jam & pertenui pavimento subdiderunt, lectumque ei plurimo stramine exstruxerunt. Dein cum se Martinus cubitum collocasset, infuetam mollitiem strati male blandientis horrescit: quippe qui ¹ nuda humo uno tantum cilicio superjecto, cubare consueverat. Itaque quasi accepta permotus injuria stramentum omne projecit. Casu super fornaculam, partem paleæ illius, quam removerat, aggressit. Ipse, ut erat moris, nuda humo, lassitudine itineris urgente requieuit. Ad mediam fere noctem, per interruptum, ut supra diximus, pavementum ignis æstuans, arefcentes paleas apprehendit. Martinus somno excitus re inopinata, ancipiti periculo, & maxime (ut referebat) diabolo insidiante atque urgente præventus, tardius quam debuit ad orationis confugit auxilium. Nam erumpere foras cupiens, cum pessulo, quem ostio obdiderat, diu multumque luctatus, gravissimum circa se sensit incendium: adeo ut vestem, qua indutus erat, ² ignis assumpserat. Tandem in se reversus, non in fuga, sed in Domino esse præsidium: scutum fidei & orationis arripiens, mediis flammis totus

ve secretario Ecclesiæ vide Baronium Tomo VI. ad A. CCCCLII. Appellatur etiam diaconicum & *ἡ ἀγία πύλη* Nazianzeno Orat. xx. & Pastophoria. Hieronymus in Ezechiel. XLIII. (dicit in omnibus Ecclesiis duo pastophoria exstrui consuevisse, eaque hinc inde apud Apsidem (ubi Episcopi sedes) posita fuisse. De usu eorum Paulinus epistol. XII.

Hic locus est veneranda penus, qua conditur, & qua

Promitur alma sacris pompa ministrarii.

Sic infra Dial. II. I. Secretarium ingressus, cum solus, ut erat illi consuetudo, resideret (hanc enim sibi etiam in Ecclesia solitudinem, permissa clericis libertate

prestat) cum quidem in alio secretario presbyteri sederent, vel salutationibus vacantes, vel audiendis negotiis occupati.

¹ *Nuda humo, uno tantum cilicio superstratus.]* Ita moris erat illis Ascetis. Quod etiam Stoicos atque Judæorum Essenos fecisse legimus. Sic Epistola III. de eodem Martino: *nuda humo, uno tantum cilicio superjecto, cubare consueverat.*

² *Ignis assumpserit.]* Simile illi, ignis arefcentes paleas apprehenderit. Langii liber *absumpserit, Laz. consumpserit.* Neutrum credo verum. Si enim tota vestis fuisset absorpta, ipse qui vestis factum erat, paullo propius sensisset. *Giselin.*

H h

x Anxi-

totus ad Dominum conversus, incubuit. Tum vero divinitus igne submoto, innoxio sibi orbe flammaram, orabat. Monachi autem, qui pro foribus erant, crepitante & colluctante incendiis sono, obseratas effringunt fores: dimotoque igne, mediis flammis Martinum auferunt, cum jam penitus esse consumptus tam diuturno incendio putaretur. Cæterum (ut verbis meis Dominus est testis) mihi ipse referebat, & non sine gemitu fatebatur, in hoc se diaboli arte deceptum, ut excussus è somno consilium non haberet, quo per fidem & orationem periculo repugnaret: denique tam diu circa se sævisse ignem, quamdiu erumpere ostium turbatus mente tentaverit. Ubi vero ¹ auxilium crucis & orationis arma repetisset, medias cessisse flammis: seque tunc sensisse rorantes, quas male esset expertus urentes. Unde intelligat, quisquis hæc legerit, tentatum quidem illo Martinum periculo, sed probatum.

1 *Auxilium crucis & orationis arma.]*
Sic supra: *Signo se crucis & orationis auxilio protegebat.* cap. xxiv. vitæ Martini. Vetus Ecclesia & in vitæ communis usu, & in ritibus sacris, multum usa est venerabili signo crucis, sed ut pia ceremonia, quæ orationi adjecta, animos fidelium ad Christi crucem evehe-

ret, non materiæ alicui terrenæ aut figuræ aut gestui affigeret. *Casaubon.* Vide Nazianzenum ad Nemesium, Origenem contra Celsum III. & VIII. Theodoretum in Petro & Thalassio, Eusebium VIII. Histor. 7. Victorem II. De persecutione Vandalica, & alios.

EPISTO-